

6. Programma Werk en Inkomen

01 juni 2023

Inleiding

Het beleid van Gooise Meren is gericht op een inclusieve samenleving waarin alle inwoners kunnen meedoen. Dit vertaalt zich ook naar een inclusieve arbeidsmarkt die wordt gezien als essentieel onderdeel van de samenleving. Inwoners die (tijdelijk) niet werken hebben wij gesteund met een wettelijke inkomensvoorziening zoals een bijstandsuitkering. Daarnaast hebben we inwoners met een laag inkomen ondersteund met een pakket van minimaregelingen en schuldhulpverlening.

Naast het reguliere gemeentelijke pakket van de inkomensondersteunende maatregelen heeft het Rijk extra financiële middelen verstrekt voor ondersteuning van minima bij de hoge energiekosten. In 2022 is gebleken dat het aantal bijstandsuitkeringen verder is gedaald. De werkgelegenheid heeft zich na afloop van de coronajaren in 2022 goed hersteld.

6.1 Werk

6.1.1 Doelstelling - Stimuleren inclusieve arbeidsmarkt

We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren op de arbeidsmarkt. We creëren een breed palet van voorzieningen om te participeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt. We werken langs drie sporen: van school naar werk, van werk naar werk, en van uitkering naar werk. Voor de nieuwe Wet inburgering stellen we als doel dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving, het liefst via werk. Onze aandacht voor volwasseneducatie ter bestrijding van laaggeletterdheid wordt beschreven in hoofdstuk 7 deelhoofdstuk 3.

Maatregelen

Van school naar werk

Jeugdwerkloosheid en voortijdig schoolverlaten is aangepakt op regionaal niveau. Daartoe is in 2022 het Actieplan Jeugdwerkloosheid uitgevoerd, waarin het Werkgever Servicepunt (WSP), het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL), het UWV en het onderwijsveld zijn betrokken. De aanpak richtte zich op onder meer jongeren met een WW-uitkering, op jongeren uit het voortgezet speciaal onderwijs (na hun middelbare schoolperiode) en het vergroten van het aanbod van BBL-werk/leertrajecten. En op jongeren van 18-27 jaar zonder een startkwalificatie, bij wie extra begeleiding naar de arbeidsmarkt nodig is. Vanuit het regionale Actieplan Jeugdwerkloosheid zijn in 2022 ruim 160 jongeren uit de regio bemiddeld naar werk, waarvan 65 zonder startkwalificatie. Er zijn 25 jongeren begeleid naar scholing en stage en 70 zijn geholpen met hun CV en sollicitatievaardigheden.

Van uitkering naar werk

In 2022 hebben we actief ingezet op het begeleiden van uitkeringsgerechtigden. Daartoe hebben wij de Tomingroep, regionale arbeidsmarktprogramma's en lokale voorzieningen voor re-integratie ingezet.

Tomingroep

Met Tomingroep zijn voor de periode 2022-2025 nieuwe afspraken gemaakt over het bieden van werk en trajecten aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Tomingroep heeft in 2022 de eerste fasen doorgemaakt in de ontwikkeling naar een werk-leerbedrijf. Tomingroep is niet langer enkel een werkgever met langdurige dienstverbanden, maar is in 2022 ook een werkgever geworden die werknemers tijdelijk in dienst heeft en ontwikkelt naar werk buiten de Tomingroep.

In 2022 zijn 13 mensen met een Loonkostensubsidie werkzaam geweest bij Tomingroep en 55 personen werkten in een WSW-dienstverband.

Regionale Arbeidsmarktprogramma's

Om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen zijn in regionaal verband de arbeidsmarktprogramma's Werken aan Werk en Perspectief op Werk uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een breed scala aan scholing- en opleidingstrajecten. Er is samengewerkt met partners binnen de arbeidsmarkt, zoals het Leer-Werkloket, Tomingroep en het WSP. Het meest succesvolle project is Zorgstart, dat is

begonnen in 2021. Per eind 2022 zijn in totaal 184 personen uit de regio naar een baan in de zorg begeleid. In 2022 zijn 65 personen naar overige werksoorten begeleid. Sinds de start van de regionale programma's (eind 2020) zijn 320 inwoners aan een baan geholpen. Met nog een jaar te gaan na 2022 liggen we op koers om de doelstelling van 500 plaatsingen naar werk te behalen.

Lokale voorzieningen

Er was ook in 2022 sprake van enerzijds kraptesectoren (zoals de zorg) en anderzijds de goede ontwikkelingen van de economie -en daarmee een toenemende vraag naar arbeidskrachten- die zich onverwacht snel heeft hersteld na de coronaperiode. 2022 was het eerste volledige jaar waarin de uitstroompremie is toegepast. Deze premie is een incentive voor het aanvaarden en behouden van werk en het helpen verminderen van de armoedeval, die onder bepaalde voorwaarden wordt toegekend. In 2022 is de premie 31 keer toegekend aan uitkeringsgerechtigden die daarvoor in aanmerking kwamen. In 2022 zijn in totaal 89 personen uitgestroomd uit ons uitkeringsbestand naar werk in loondienst en 8 naar zelfstandig ondernemerschap.

Van werk naar werk

Het regionale WSP heeft werkgevers ondersteund bij het vinden van personeel en werkzoekenden bij het vinden van een baan. Door goede matching zijn werknemers zoveel mogelijk van werk naar werk begeleid om daarmee te voorkomen dat zij (langdurig) in een uitkerings situatie geraken, en zijn werkgevers geholpen met continuïteit in hun bedrijfsvoering.

In 2022 heeft het WSP op regionaal niveau 422 plaatsingen naar werk verzorgd. Daarvan gaat het in 130 gevallen om Oekraïense werkzoekenden.

In het begeleiden van inwoners naar werk waren naast het WSP ook diverse andere organisaties betrokken: het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT), Leerwerkloket (LWL) en het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL), gemeenten en het UWV. In de tweede helft van 2022 zijn de bovengenoemde organisaties in onze arbeidsmarktregio gestart met de voorbereidingen van een geïntegreerde samenwerking en gezamenlijke aansturing van het WSP, RMT, LWL en RBL. Vanuit het Rijk zijn hiertoe middelen beschikbaar gekomen. In 2022 hebben voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden om in 2023 dit regionale Werkcentrum op te zetten, waar werkgevers en werkzoekenden terecht kunnen met alle vraagstukken over vacatures, werk en participatie.

6.1.2 Doelstelling - Aandacht voor inburgeraars

Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Vanaf dat moment is de gemeente verantwoordelijk voor zowel het (taal)onderwijs als de participatie van inburgeraars. Het doel is dat zij zo snel mogelijk kunnen participeren in de samenleving.

Maatregelen

Begeleiden van inburgeraars

Vanaf 1 januari 2022 voeren we de nieuwe Wet inburgering uit. In deze wet heeft de gemeente een grotere regierol gekregen over de inburgeringsvoorzieningen en de begeleiding van inburgeraars. De begeleiding is geboden door twee consulenten inburgering. Dit hebben zij gerealiseerd aan de hand van de Brede Intake en door toe te zien op de ontwikkeling van de inburgeraar. De inburgeraars kregen taallessen via de gemeente en daarbij is toegezien op hun voortgang. Op grond van de Wet inburgering zijn zij financieel ontzorgd door de gemeente, middels rechtstreekse betalingen voor de huur, nutsvoorzieningen en zorgverzekering. Vanuit onze regierol zijn we in 2022 ook in gesprek getreden met onze sociale partners om de begeleiding te verbeteren. Door landelijke systeemproblemen met betrekking tot de toewijzing van inburgeraars is de nieuwe werkwijze pas halverwege het jaar helemaal van de grond gekomen.

In 2022 hebben zich 91 statushouders en 20 gezinsmigranten gevestigd in Gooise Meren.

Noodopvang Oekraïense vluchtelingen

Na het uitbreken van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne hebben we in 2022 de coördinatie van hulp en opvang van Oekraïense vluchtelingen op ons genomen. Met gezamenlijke inzet hebben we in Gooise Meren circa 450 opvangplekken gerealiseerd in vier opvanglocaties. Daarnaast werden er bovendien nog ongeveer 125 vluchtelingen opgevangen bij particulieren thuis. De opvang beperkte zich niet alleen tot het realiseren van huisvesting, maar heeft ook inzet gevraagd op het terrein van onder andere bevolkingszorg, sociale zaken, gezondheidszorg en onderwijs.

6.2 Inkomen

6.2.1 Doelstelling - Bieden van inkomensondersteuning

Gooise Meren wil bijdragen aan de economische zelfstandigheid van alle inwoners. Wij bieden inwoners die (tijdelijk) niet in hun eigen onderhoud kunnen voorzien een passende inkomensvoorziening. We bieden aanvullende minimaregelingen om armoede te bestrijden onder inwoners met een laag inkomen en we helpen inwoners bij het voorkomen en aanpakken van schulden.

Maatregelen

Bieden van passende inkomensondersteuning

Inwoners die niet in hun eigen onderhoud konden voorzien zijn geholpen met een passende inkomensvoorziening. Eind 2022 ontvingen 884 personen een periodieke (bijstands)uitkering. Ten opzichte van eind 2021 (988) is dit een daling van het bestand met 104 personen. De daling van het bestand is al enkele jaren gaande. De gunstige arbeidsmarkt blijft daarin de grootste factor. Naast de maandelijkse bijstandsuitkering is er de bijzondere bijstand voor specifieke noodzakelijke kosten. In 2022 is 825 keer een beroep gedaan op bijzondere bijstand. Inwoners met een laag inkomen komen in aanmerking voor diverse minimaregelingen, waaronder het DOE-budget en het Kinder- en Jeugdbudget. Over 2022 is 905 keer een DOE budget toegekend en 247 het Kinder- en Jeugdbudget. Naast het Kinder- en Jeugdbudget is er ook een samenwerking met het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Via deze organisatie kunnen kinderen uit minimagezinnen toch deelnemen aan sport en culturele activiteiten. In 2022 hebben 215 kinderen deelgenomen aan sportactiviteiten en 32 kinderen aan culturele activiteiten. In 2022 is er via het Rijk een energietoeslag beschikbaar gekomen voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. In 2022 is de energietoeslag ad. € 1.300 aan 2.300 huishoudens toegekend. Daarmee hebben we 71 % bereikt van de ingeschatte doelgroep tot 130% van de bijstandsnorm.

Bieden van toegankelijke schuldhulpverlening

In 2022 hebben nieuwe ontwikkelingen en inzichten geleid tot aanpassingen van de werkwijze en doorontwikkelingen binnen het team Budgetcoaching en Schuldhulpverlening. Het team heeft ondersteuning geboden bij het voorkomen en oplossen van schulden. Een belangrijke maatregel was het snel oppakken van beginnende schulden. Vroeg-signalering is daarbij een belangrijk instrument.

In 2022 heeft de gemeente 1.344 signalen ontvangen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven over dreigende schulden. Aan de hand van deze signalen zijn de betrokken bewoners met betaalachterstanden benaderd om hen hulp aan te bieden.

In 2022 hebben wij 162 inwoners gesproken en begeleid met (problematische) financiële vraagstukken. Daarvan zijn 107 inwoners opgenomen in een schuldsaneringstraject en 29 ontvangen budgetcoaching.

Ook is in 2022 ondersteuning geboden aan gedupeerden van de Toeslagenaffaire. Er zijn in dit kader 10 personen geholpen met verschillende vormen van ondersteuning.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Prim. Begroting 2022	Begroting 2022 (na wijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
622 BUIG	18.553	15.040	14.025	13.353
623 Werkvoorziening	3.974	3.393	12.279	12.246
624 Minimabeleid	2.465	1.976	5.042	5.240
625 Sociale recherche	154	507	508	474
Totaal Lasten	25.146	20.916	31.854	31.313
Baten				
622 BUIG	-17.261	-13.337	-12.283	-12.324
623 Werkvoorziening	-62	0	-8.369	-9.341
624 Minimabeleid	-110	-29	-29	-114
625 Sociale recherche	-368	-402	-402	-405
Totaal Baten	-17.801	-13.767	-21.083	-22.183
Resultaat voor bestemming	7.345	7.148	10.771	9.130
Onttrekkingen				
622 BUIG	-140	0	0	0
623 Werkvoorziening	-10	0	-240	-120
Totaal Onttrekkingen	-150	0	-240	-120
Resultaat na bestemming	7.195	7.148	10.531	9.011

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2022 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2022		
Onderdeel programma 6	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	170	V
<i>BUIG</i> De uitkeringslasten in het kader van de BUIG zijn € 321k lager dan geraamd (€ 12.309k). Dit wordt verklaard door zowel de voortzetting van landelijke trend van meer uitstroom en minder beroep op de Participatiewet en doordat de lasten van loonkostensubsidie (€ 362k) worden verantwoord onder re-integratie. De opbrengsten uit	643	V

terugvordering en verhaal zijn € 50k hoger dan geraamd. Vanuit de gemeente Hilversum is eind 2022 een bedrag van € 272k terugontvangen in het kader van de uitvoeringslasten voor de TOZO.		
<i>Re-integratie</i> De lasten voor re-integratie zijn per saldo € 198k hoger dan geraamd, doordat op dit product ook de loonkostensubsidies over 2022 (€ 362) zijn verantwoord.	-198	N
<i>Noodopvang Oekraïne</i> De lasten voor noodopvang Oekraïne bedroegen over heel 2022 € 8.243k. Tegenover deze lasten staan voor € 9.117 aan rijksinkomsten.	874	V
<i>Minimabeleid</i> In 2022 is € 3.059k voor energietoeslag uitgekeerd aan inwoners, deze lasten zijn gedekt door rijksinkomsten. De hogere lasten op minimabeleid worden voornamelijk veroorzaakt door hogere lasten bij het doe kinder jeugdbudget.	-144	N
<i>Reserves</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten (PIAM-gelden en Werken aan Werk), zijn gebaseerd op de gerealiseerde lagere uitgaven (€ 120k). De lagere lasten leiden daarmee tot een lagere onttrekking (lagere baten) van gelijke omvang.	0	N
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	175	V
Totaal	1.520	V

Beleidsindicatoren

Eigen indicatoren Werk en Inkomen

Nr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Het percentage klanten dat gedurende het poortproces 'afgevangen' worden (van melding tot start inkomen)	-	-	-	-	33,5%
2.	Het aantal voorzieningen/trajecten per klant dat succesvol is afgerond.		245	406	527	441

3.	Uitstroom naar betaald werk of opleiding als percentage van het aantal te bemiddelen personen	-	25%	25%	23%	12,5%

Toelichting:

1. Deze indicator (preventiequota) heeft als doel om zoveel mogelijk cliënten gedurende het poortproces aan het werk te krijgen. Vanaf 2022 zijn hier cijfers voor beschikbaar.
2. Deze indicator toont de uitstroom uit de uitkering van jongeren (18 -27 jarigen) naar betaald werk en opleiding (dat is het doel van re-integratie activiteiten). Andere uitstroomredenen, zoals verhuizing of overlijden, worden niet meegenomen in dit percentage.

De wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in bijlage 3.

Kengetallen Werk en Inkomen

Nr.	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
1.	Beroepsbevolking	-	30.000	29.000	31.000	32.000	CBS (databank Statline)
2.	Klanten Participatiewet	-	942	988	795	884	Administratie USD
3.	Klanten WSW	-	83	78	62	55	Tomingroep
4.	Inwoners met een WW-uitkering	-	804	999	630	553	UWV
5.	Aantal huishoudens dat gebruik maakt van een minimaregeling	-	879	908	819	825	Administratie USD
6.	Aantal meldingen inzake 'vroegsignalering'	-			171	1.344	Administratie USD
7.	Aantal verwezen klanten naar de Kredietbank	-	90	78	50	107	Administratie USD
8.	Aantal personen dat een schuldhulptraject heeft bij de Kredietbank Nederland	-	49	46		56	Administratie USD
9.	Aantal voorzieningen/trajecten dat is afgerond	-	245	390	496	441	Administratie USD

Toelichting:

2. Dit kengetal toont het aantal personen met een Participatiewet-uitkering.
3. Dit kengetal toont het aantal personen dat binnen een WSW-dienstverband werkt.
4. Dit kengetal toont het aantal personen met een WW-uitkering (verstrekkt door het UWV).
6. Registratie vindt plaats vanaf 2021. Dit kengetal betreft het aantal meldingen dat de gemeente ontvangt over achterstallige betalingen (van o.a. nutsbedrijven).
9. Dit kengetal toont het aantal afgeronde voorzieningen gericht op re-integratie. Het betreft re-integratietrajecten en ook (randvoorwaardelijke) voorzieningen zoals sociaal-medische adviezen, loonwaardemetingen, reiskosten en kinderopvang. Het kan zijn dat aan 1 cliënt meerdere voorzieningen worden toegekend.